

1. Referentie

Referentie	D'hanens, K., Demeulenaere, A., Segal, B., Vanhoenacker, B. (2010) <i>Apestaartjaren 3.</i>
Taal	Nederlands
ISBN - ISSN	/
Publicatievorm	Onderzoeksrapport

2. Abstract

Onderzoek over jongeren en nieuwe media focust zich vaak op 12-18 jarigen. Toch weet elke jeugdwerker dat ook jonge kinderen vaak wizards zijn als het op gsm, computer en internet aankomt. Of is dat maar schijn? Geprikkeld door dat idee, werd voor deze derde editie beslist ook een steekproef te doen in het vijfde leerjaar van de basisschool met de bedoeling een aantal tendensen bloot te leggen over mediagebruik en -bezit. In december 2009 werden leerlingen in een aantal scholen in Gent-centrum (Sint- Lieven, Sint-Paulus, Sint-Pieters) en in de minder grootstedelijke omgevingen van Oudenaarde (KBO Sint- Jozef), Eeklo (De Meidoorn) Wetteren (De Korenbloem) bevraagd aan de hand van een schriftelijke enquête. Daarnaast peilden Jeugdwerknets en Graffiti Jeugddienst in de paasvakantie van 2010 naar de mening van andere kinderen door middel van focusgroepen. Tussen november 2009 en januari 2010 werden ook 1725 leerlingen uit 12 secundaire scholen uit Oost-Vlaanderen bevraagd. Het onderzoeksrapport bestaat uit twee delen. Deel 1 toont de resultaten van het onderzoek in de lagere school en deel 2 de resultaten van het onderzoek in de middelbare school.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Media
Trefwoord(en)	Games, gedrukte media, mediabezit, mediagebruik, muziek, televisie

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	/
Onderzoeker(s)	Cédric Courtois, Peter Mechant & Prof. Dr. Steve Paulussen Onderzoeksgroep voor Media & ICT (MICT) Vakgroep Communicatiewetenschappen Universiteit Gent (UGent) Interdisciplinair Instituut voor Breedband Technologie (IBBT) Korte Meer 7-9-11 9000 Gent Tel: 09/264.97.07 Fax: 09/264.69.92 www.mict.be www.ibbt.be

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	In dit onderzoek wordt nagegaan welke nieuwe media jongeren bezitten zoals televisie, gsm, computer, internet, spelconsoles en MP3-speler. Ook het mediagebruik van de jongeren wordt onderzocht. Er wordt ook nagegaan of er thuis regels en afspraken bestaan rond het mediagebruik en -bezit.
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-methode	Onderzoek Lagere School: Kwantitatief onderzoek met schriftelijke enquête. Kwalitatief onderzoek door middel van focusgroepen. Onderzoek Middelbare School: Kwantitatief onderzoek met online vragenlijst die klassikaal werd afgenomen. Kwalitatief onderzoek met 44 face-to-face diepte-interviews thuis bij jongeren die de online vragenlijst eerder al invulden en geïnteresseerd waren om verder mee te werken.
Onderzochte groep	Onderzoek Lagere School: 199 kinderen, onder wie 100 jongens en 99 meisjes, uit het 5 ^e leerjaar van de basisschool. Zonder rekening te houden met zittenblijvers en andere uitzonderingen zijn de respondenten geboren in de jaren 1999 en 2000. Onderzoek Middelbare School: 1725 leerlingen tussen 12 en 18 jaar uit 12 secundaire scholen uit Oost-Vlaanderen.
Bereik	Regionaal (Vlaanderen)

7. Resultaten

Deel 1: Onderzoek Lagere School	
Zakgeld	Ruim een derde van de bevraagde kinderen (35,7%) geeft aan geen zakgeld te krijgen. Nog eens een derde (33,2%) krijgt €1-5 zakgeld per week. De rest verspreidt zich over de categorieën €5-10 (14,1%), €10-15 (2,5%), € 15-30 (0,5%), > €30 (1,5%) en 'ik weet het niet' (11,6%). Er zijn geen noemenswaardige verschillen tussen jongens en meisjes op dit vlak.
Buiten spelen of computer?	31,2% van de kinderen verkiezen sporten of buiten spelen boven de computer, al zou de grote meerderheid de twee het liefst combineren (62,8%). Het aandeel van de kinderen voor wie enkel de computer telt, is gering (5,5%). Het geslacht speelt hierin geen doorslaggevende rol. De cijfers uit deze steekproef bewijzen dat ze op heel wat manieren digitale spelletjes spelen: op het internet (71,7% een paar keer per week), op hun gsm (55,1%), op gameconsoles (83,9%)... Wat betreft deze laatste, is de belangrijkste vaststelling dat draagbare toestellen zoals Playstation en Nintendo bij kinderen populairder zijn dan vaste.
Bezit van media	De televisie is alomtegenwoordig in de Vlaamse huiskamers: iedereen heeft er één. Dit gaat (bijna) ook op voor de te delen computer (97,0%) en toegang tot internet (96,0%). 29,1% van de respondenten heeft een televisie op de eigen kamer, 34,7% beschikt over een eigen computer en bij 26,6% staat die op de slaapkamer. Ook een spelconsole is populair: 83,9% heeft er eentje thuis. Bij al deze cijfers zijn er weinig verschillen tussen jongens en meisjes. 53,8% van de bevraagde kinderen uit het vijfde leerjaar heeft reeds zijn eigen gsm, waar ze naast bellen en berichten versturen, ook muziek mee beluisteren, foto's nemen en spelletjes spelen.
Jonge netwerkers	Hoewel je officieel 13 jaar moet zijn om een account op de courante sociale netwerksites aan te maken, zitten 10 jarigen toch massaal op Netlog (66,0%). Facebook (39,2%) en YouTube (15,6%). Ze moeten dus met andere woorden liegen over hun leeftijd om te kunnen registreren op deze netwerksites.
Leveranciers?	Een kind zonder toegang tot het internet thuis wordt stilaan een zeldzaamheid in de klas. Hoewel alomtegenwoordig, zijn kinderen maar in beperkte mate zelf aanbieders van inhoud op het internet. Als ze dat wel zijn, plaatsen ze meestal gemakkelijke dingen zoals sterretjes of commentaar bij reeds gepost foto's en filmpjes. Youtube blijkt vooral bij jongens aan te slaan. Ze hebben vaker een login op Youtube en voegen ook opmerkelijk

	vaker zowel filmpje als comments en ratings op die filmpjes toe.
Regels en afspraken	Ouders houden hun spruiten nog steeds graag in het oog in de digitale wereld, al geldt dat voor bepaalde nieuwe media meer dan voor andere. Over de gsm bestaan opvallend weinig regels, terwijl wel ongeveer de helft van de kinderen afspraken maakt met de ouders over games, computer en internet. Bij 75% van de kinderen zijn er afspraken over welke websites wel en niet bezocht mogen worden
Deel 2: Onderzoek Middelbare School	
Algemene evolutie: apestaartjaren 2008-2010	Het bezit van televisie, computer en internet thuis benaderde in 2008 al heel dicht de 100%. Deze cijfers blijven twee jaar later ongeveer gelijk. Het bezit van een gsm stijgt in vergelijking met het vorige onderzoek uit 2008 lichtjes van 93% naar 97%. Gametoestellen maken de opvallendste sprong (van 72% naar 89%). Jongeren vandaag hebben in 2010 bovendien beduidend vaker een televisie op hun kamer dan de cijfers uit 2008 aangaven. De meest spectaculaire stijging is er bij de jongeren met internet op hun kamer: bijna dubbel zoveel respondenten surfen vanuit hun eigen kamer.
De multimediatgeneratie	Bijna alle jongeren hebben een tv (99%) en een computer (97%) met internet (94%) thuis. In bijna 90% van de huizen vind je ook een gametoestel. Daarnaast hebben jongeren ook steeds een arsenaal aan multimedia op de eigen kamer (tv: 46%, computer 43%) en kunnen jongeren ook daar online (62%), zonder controle van de ouders. De computer vinden jongeren heel belangrijk in hun leven, zowel voor school als voor vrije tijd.
Mobieler dan ooit	Jongeren worden steeds mobieler. 97% bezit een gsm, 85% heeft een mp3-speler. Bovendien blijken ook mobiele gametoestellen als PSP en Nintendo DS razend populair. 13% van de jongeren heeft bovendien een data-abonnement om via hun gsm te internetten. Jongeren hebben gemiddeld een gsm vanaf 11 jaar en die gebruiken ze heus niet meer alleen om te bellen en sms'en. Het is een heus multimediattoestel geworden: radio luisteren, foto's nemen, als wekker gebruiken,... Nog opvallend: op maandbasis voeren jongeren nog geen 40 gesprekjes, maar ze sturen gemiddeld wel 1176 sms'en in diezelfde periode!
Favorietjes?	De computer wordt vooral gebruikt om muziek te beluisteren (86%), te chatten (83%), video's te bekijken (77%), informatie te zoeken (75%), te mailen (74%) en huiswerk te maken (61%). Een mooie mix tussen (school)werk en ontspanning dus. Youtube, Netlog en Facebook zijn de favoriete websites van jongeren. Ook elektronische leerplatformen, informatiesites (Sporza, HLN, Wikipedia ...), webmail accounts (Hotmail, Gmail, ...) en spelletjes-sites (spele.nl, Speleiland,...) zijn populair. Netlog blijkt met voorsprong de populairste sociale netwerksite (74%), gevolgd door Facebook (67%). Opvallend: bijna 30% van de jongeren heeft zowel een Netlog als een Facebook-profiel. Beide sites zijn enorm gestegen in populariteit de afgelopen 2 jaar. MySpace blijft ongeveer status quo (17%). De meeste jongeren gebruiken sociale netwerksites foto's te bekijken en te uploaden, om op de hoogte te blijven van wat vrienden doen, om te communiceren (via instant en private messaging) of om zogenaamde 'social' games (cfr. Farmville, Mafia Wars) te spelen. 62% van de jongeren logt dagelijks in op zijn profiel.
No rules!	Zowel voor tv, gsm, als computergebruik worden thuis opvallend weinig regels gemaakt. Over het spelen van games bestaan meer regels. Als er al regels zijn, staan die meestal in verband met schoolwerk. Opvallend: jongeren met een mediarijke slaapkamer moeten een pak minder vaak rekening houden met regels.
Consumeren in plaats van produceren	Zelf in web 2.0 tijden blijft het mediagedrag van jongeren vaak éénrichtingsverkeer. Jongeren bekijken veel content, maar gaan relatief weinig zelf iets toevoegen of commentariëren. 60 % laadt nooit muziek of video's op. 59% blogt nooit, 54% doet niet mee aan online fora. Content consumeren is wel wijdverspreid: op weekbasis scoren muziek beluisteren (76%), filmpjes (70%) of foto's (70%) bekijken heel hoog.
Do you wanna be my friend? Confirm or ignore	Jongeren gaan vrij bewust om met de persoonlijke informatie die ze online plaatsen. Gegevens zoals voornaam (75%), geboortedatum (68%), hobby's (56%), relatiestatus (54%) worden vaak op de profielpagina gezet. Met meer gevoelige informatie zoals e-mail (24%), thuisadres (8%) en gsmnummer (4%) zijn ze veel voorzichtiger. In het algemeen rapporteren de jongeren zelden negatieve of onaangename ervaringen met (interactie op) sociale netwerksites. 61% van de jongeren in de steekproef maakte bovendien al nieuwe vrienden via het internet. 32% van de jongeren sprak al eens af met iemand die men leerde kennen via het internet. De overgrote meerderheid heeft hier overwegend goede herinneringen aan (86%).
Met wie?	Elke generatie heeft zijn communicatiemiddel. Jongeren gebruiken de gsm en de vaste telefoon om vooral met ouders en grootouders te communiceren. Sms en Instant

	Messaging is populairst onder (school)vrienden. Mail neemt af in populariteit, maar is wel het eerste communicatiemiddel naar school, sportclub en jeugdbeweging toe.
Multitaskers	Op een doordeweekse dag 2,5u TV kijken, 1,5u gamen, 2,5u het internet gebruiken, 46 sms'jes versturen, etc. En toch hebben jongeren nog tijd voor jeugdbeweging, sportclub en muziekacademie? Dat kan alleen maar door te multitasken: gelijktijdig surfen en muziek beluisteren, tv-kijken en internetten, tussendoor sms'jes versturen.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/